

KrF tar fighten!

Taler
Dagfinn Høybråten

Dato
27 april 2007

Sted
Molde

Omstendigheter
KrFs Landsmøte

1 Kjære Landsmøte, kjære partivenner.

Det er godt å se dere! Et sammensveiset, offensivt og kampklart KrF.

5 Hadde en sportsjournalist stukket mikrofonen fram og kommet med sitt standardspørsmål: - Hva føler du nå?

Da ville svaret vært at jeg er glad og stolt over å få stå i spissen for et parti som er i storform.

10

Vi er tente - sultne på resultater - og vi gir oss ikke!

Vi er topprente - aldri før har så mange listekandidater vært gjennom skolering. Bare i løpet av årets første måneder har vi hatt en netto medlemsvekst på nesten
15 500.

Over hele landet har vi fått til spennende lister. KrF har alltid hatt mange gode kvinnelige politikere. Vi har alltid hatt sterkest støtte blant kvinnene. Og hør: kvinneandelen på listene er rekordhøy.

20

Vi har satset på rekruttering. Sammen med KrFU satte vi oss et mål om at 100 ungdommer skulle komme inn på sikre listeplasser. Og hør: Vi gir unge muligheten. Vi har nådd målet med god margin.

25 - Hva føler du nå? Vi er tent og godt forberedt!

Og når sportsjournalisten først har skrudd på autopiloten, så vet vi hva neste

spørsmål blir: - Hva blir viktig for KrF i denne kampen?

30

Vårt svar er enkelt: De yngste og eldste - og miljøet omkring oss.

Det er vår fight!

35 La oss ta det viktigste først: Verdighet i eldreomsorgen.

Alderdommen er ikke en endestasjon. Nei, folk må få leve livet - livet ut!

40 Det var slagordet til Anette Skeie Jakobsen og Elin Anita Verdal Homme - to fantastiske unge kvinner som jeg traff for noen uker siden i Kristiansand. Lev livet - livet ut!

Som sykepleierstudent fikk Anette et sjokkmøte med norsk eldreomsorg. Hun traff eldre mennesker med en hverdag bestående av ingenting. Enkelte hadde
45 ikke fått en tur ut på over to år.

Dette tente et engasjement for å spre livsglede til eldre. Og på frivillig basis begynte de to unge damene og hjelpe eldre ut.

50 Engasjement smitter, og flere ble med. Under en egen livsgledeuke stilte frivillige opp og ga mer enn 10 000 eldre i byen en minneverdig opplevelse. Næringslivet bidro. Og barnehagebarn danset og sang iført T-skjorter med teksten: Jeg er livsglede for eldre.

55 De arrangerte dansekvelder, konserter og skjærgårdsturer. Og, du så det kanskje på TV: Fredrik på 100 fikk sin første helikoptertur, og 93 år gamle Jens hoppet i fallskjerm.

60 I dag arbeider Anette og Elin for fullt for å spre ideene sine til nye byer og for å skape positive holdninger til eldre på utdanningssteder.

Lev livet - livet ut! Det norske folk bryr seg om, er engasjert og stiller gjerne opp for å glede andre. Anette og Elin ga folk muligheten.

65 Dette må vi ta lærdom av gjennom å åpne opp en lukket velferdssektor for samspillet med frivillige. Norske helsearbeidere er profesjonelle nok, tøffe nok

og trygge nok på seg selv til å slippe frivillige krefter til i langt større grad enn det vi ser i dag.

70

Uten det folkelige engasjement og frivillig innsats kan vi aldri møte framtidens behov innen eldreomsorgen.

75

Men samtidig må jeg si dette: Mye er bra i norsk eldreomsorg. Ansatte gjør en kjempejobb. Mange sier de går hjem med dårlig samvittighet, for alt de ikke får gjort. Vi vil gjøre deres dårlige samvittighet til vår.

80

Det er for mange rapporter om det som ikke er bra: Om for lite og for dårlig mat, feilmedisinering, manglende rehabilitering, ensomhet og isolasjon og eldre som ikke får sykehjems plass når de trenger det. Gang på gang har Helsetilsynet påpekt regelbrudd i pleien av demente. Likevel fortsetter svikten. Fylkeslegen i Oslo og Akershus betegner eldreomsorgen som et "risikoområde".

85

Jeg spør meg; Hvem andre i samfunnet - Hvem andre - ville funnet seg i dette?

Kjære Landsmøte. Som folkevalgte bør vi evne å samarbeide om de største sakene. KrF har jobbet hardt dette året for et tverrpolitisk samarbeid om en forpliktende satsing på eldreomsorgen.

90

Sjelden har jeg vært mer skuffet enn da vi fikk beskjed fra regjeringen om at den ikke ville komme med en forpliktende plan med penger til for å løfte kvaliteten i eldreomsorgen. Ingen tverrpolitisk dugnad. Ingen forpliktelse.

95

De eldre, deres familier, kommunene og de ansatte i sektoren var blitt oppholdt med snakk i over ett år. For folk som trodde på Stoltenbergs ord i stortingsvalgkampen om en skinnende eldreomsorg - måtte det fortone seg som en skikkelig nedtur.

Når hørte du forresten sist Jens Stoltenberg snakke om skinnende eldreomsorg?

100

KrF tenker ikke å glemme denne saken. Det er ikke verdig. Vi tar fighten. Eldre mennesker fortjener bedre!

105

KrF krever at eldre mennesker og deres pårørende garanteres verdige

omsorgstjenester. Derfor foreslår vi en egen verdighetsgaranti for eldreomsorgen.

- 110 Verdhetsgarantien skal sikre at: Alle eldre skal tilbys en boform som er riktig og forsvarlig ut fra den enkeltes behov. Det kan ikke fortsette slik som det ble avdekket av avisen Vårt Land i forrige uke, at man stadig må være sykere for å få sykehjemsplass.
- 115 Ingen skal oppleve underernæring. Det kan ikke fortsette slik at mellom 20 og 50 prosent av eldre på sykehjem lider av underernæring.

- Alle som ønsker det skal få aktivitetstilbud. Alle demente skal få tilbud om å bo på atskilte demensenheter. Alle skal sikres riktig medisin. Alle som bor på sykehjem skal følges opp av faste spesialiserte sykehjemsleger. Og de skal ha rett til enerom. Alle som ønsker det skal få samtale om eksistensielle spørsmål med fagpersonell fra egne samtaleteam i kommunene. Alle eldre skal få mulighet til å bevare eller øke sin mulighet til å fungere i hverdagen gjennom rehabilitering. Mot livets slutt skal alle ha rett til å dø der de selv ønsker det, enten det er hjemme, på lindrende avdelinger, på sykehjem eller sykehus.
- 120
- 125

- Verdhetsgarantien skal ikke være ord på et papir. Det skal være forankret i det lokale kvalitetssikringsarbeid og i den sentrale kvalitetsforskriften De eldre og deres pårørende skal vite når de kan klage og hvor de kan klage. Om garantien brytes skal de eldre ha trygghet for at det får konsekvenser, og at noen tar ansvar. Verdheth - er det for mye forlangt?
- 130

- Enkelte indianerstammer deler inn livet i fire faser: Fødsel, oppvekst, voksen - og Age of wisdom. De eldre har nådd visdommens tid. Det får vi ikke alltid inntrykk av i dagens Norge.
- 135

Eldre føler seg ofte utenfor. Mange føler seg med rette glemt. Jeg spør meg: Hvor går vi som samfunn når vi så lett avskriver de eldste?

- 140 For litt siden besøkte jeg Trond Egir, som er sjef i en byggevarebedrift. Han opplevde, som så mange andre, problemer med å få tak i kvalifisert arbeidskraft. Men han gikk utradisjonelle veier. Han inviterte seniorer, som av en eller annen grunn ikke lengre klarte å stå i full jobb, til å søke. På kort tid mottok han over 80 søknader fra tidligpensjonerte og uføretrygdete eldre.

Trond lot hver enkelt jobbe så mye de ønsket, og helsa og trygdekontoret tillot. Han så etter hva hver enkelt kunne bidra med - i stedet for å fokusere på hindringene. Og det ble en suksess: Arbeidskraftbehovet er møtt. Kundene er
150 fornøyd. De øvrige medarbeiderne liker ordningen. Og seniorene selv blomstrer som aldri før.

Jeg er overbevist om at dette er en tenkning som vil tvinge seg fram flere steder. Både arbeidsplasser, offentlig hjelpeapparat og politikere trenger å tenke nytt. Vi
155 må våge utradisjonelle løsninger - og det må skapes en kultur der vi ser etter mulighetene - ikke begrensningene.

I dag foregår det en enorm sløsing med menneskelige ressurser i norsk arbeidsliv. Det er ikke smart. Det er ikke inkluderende. Og det er ikke bærekraftig. I
160 lengden har vi ikke råd til å gå glipp av seniores kunnskap og erfaring.

Dere som er eldre i dag: Dere har vært med å bygget det samfunnet og den velferden som vi i dag nyter godt av. Dere skal ikke oppleve å bli støtt ut fra arbeidsliv og andre arenaer. Dere har rett til verdighet og kvalitet i
165 omsorgstjenestene. Vi har bruk for den erfaring og visdom dere representerer.

Det er blitt sagt at ingenting er så kraftig som en ide hvis tid er kommet. Og tidens kraftigste idé er miljø.

170 Jeg opplevde den første miljøoppvåkningen da jeg var tenåring. Erik Dammann, stifteren av "Framtiden i våre hender", ble min store helt. Han satte de grunnleggende miljø- og fattigdomsproblemene i sammenheng med vår livsstil: Nærgående og utfordrende. Vi tok engasjementet med inn i KrFU.

175 Nå er det en ny og enda bredere oppvåkning på gang. På kort tid har den ubehaglige sannheten om menneskeskapte klimaendringer vekket en hel verden. I utrolig tempo erkjennes det at vi ikke kan fortsette som nå. Vi må legge om vår energibruk. Vi må endre vår livsstil.

180 Ja det har virkelig skjedd en oppvåkning.

Det er lenge siden nå, at det var oppsiktsvekkende å løfte fram miljøutfordringene i regjeringens langtidsprogram slik Korvald- regjeringen var

185 den første til å gjøre. I dag er det umulig for en regjering ikke å gjøre det.

Jeg hører aldri lenger noen som hevder at det var en for liten sak å gå av på - når Bondevik regjeringen gikk på gasskraftsaken av hensyn til klima og miljø. Etter å ha hørt Stoltenberg den siste uka, kan man jo tro at også han har kommet på
190 bedre tanker.

KrF ønsker Stoltenbergs helomvending i miljøpolitikken velkommen. Det viser at det nytter når KrF, Venstre, SV og miljøbevegelsen aldri har latt Arbeiderpartiet være i fred som miljøversting.

195 Men statsminister. Det er ikke nok å beskrive Everest. Vi må ha en formening om hvordan vi skal bestige fjellet - hvilke virkemiddel som tar oss dit.

Her er gode overordnede målsettinger. Men det politisk vanskeligste gjenstår:
200 Hvor mye av kuttene er vi villige til å ta her hjemme? Og hvilke virkemiddel skal tas i bruk?

KrF bidrar gjerne med konkrete forslag: For det første: styrk støtteordningene for ny fornybar energi - slik at det blir mulig å satse for de som går med
205 prosjektideer. For det andre: sats på miljøforskningen - i dag flytter spennende prosjekter utenlands på grunn av støttenivået. Og for det tredje: ikke vent med Co2 - rensning på Kårstø. Teknikken finnes. Vi har ressursene. Om vi vil så får vi det til.

210 Ny teknologi er viktig og nødvendig. Samtidig kommer vi neppe utenom å legge om vår måte å leve på. Hele verden kan ikke leve som oss.

Og folk er villige. Folk bryr seg om miljø - og de etterspør politikere som vil gjøre det lettere å velge miljø. Politikere som er villige til å ta fighten for at det
215 skal lønne seg å velge miljø.

Kjære Landsmøte, KrF tar den fighten!

En av de største utfordringene er å redusere klimautslippene fra biltrafikken. Og
220 folk flest har i meningsmålinger gitt klar beskjed om hva som skal til: Gi miljøbilistene flere fordeler, så vil de velge miljø.

225 KrF følger opp. Vi vil at det skal kjennes både i hjertet og i lommeboka at man velger miljø.

Derfor foreslår vi å innføre en egen miljøbilpremie. Privatpersoner som kjøper en ny miljøbil, skal få en premie på 25 000 kroner.

230 Det vil redusere utslippene. Premien vil oppmuntre flere til å velge drivstoffeffektive biler og biler med miljøvennlig drivstoff. Og den skal komme i tillegg til lavere avgifter. Det må være en enkel ordning for forbrukerne - og bør betales ut i forbindelse med innkjøpet.

235 KrF foreslår også en nasjonal definisjon av miljøbiler - som bestemmer hvilke biler som kommer inn under ordningen. En definisjon som bidrar til lavere utslipp - og som også kan brukes i en tydeligere miljømerking av personbiler.

240 Biler som kommer inn under definisjonen må også kunne kjøre gratis gjennom bomstasjoner, ha mulighet til å bruke kollektivfelt og ha gratis parkering. Vårt budskap er: Det skal være skjønt å velge grønt.

Uten bilen stopper Norge heter et gammelt slagord. Og uten drivstoff stopper bilen. Det gjelder også miljøbiler. Derfor tar KrF til ordet for et påbud overfor 245 oljeselskapene om å tilby biodrivstoff på sine stasjoner.

Det lokale og nasjonale arbeidet må også følges opp globalt. Derfor foreslår KrF at Norge tar et initiativ for å få til en internasjonal produksjonsstopp innen 2020 på forurensende bensin- og dieslbiler. Vanskelig - ja visst. Umulig - slett 250 ikke.

Klart det er mulig. Og KrF er et parti som tør der andre tier, som våger å tenke nytt der andre forsvarer det bestående. KrF tar fighten - for vi vet det er mulig å forandre. Det handler om å være utholdende. Da får vi også innkassere noen 255 seire.

Husk at det ikke var lenge siden de fleste ristet på hodet over tanken på røykfrie utesteder. Nå er motstanden som blåst bort - de takker oss hver ända dag...

260 Det er ikke lenge siden KrFs forslag om samlivskurs ble møtt med overbærende smil i det politiske etablissement. Nå har kursene full støtte - og folk står i kø for

å bli med.

265 Det er ikke lenge siden vår kamp for å gjøre kjøp av sex ulovlig ble mistenkeliggjort. Nå har det ene etter det andre partiet snudd, og støtter våre krav om å hjelpe de prostituerte og kriminalisere kjøp av sex. Husk at ved inngangen til denne stortingsperioden var det bare KrF som stod for dette - nå har vi flertallet på Stortinget bak oss.

270

Det er ikke lenge siden KrFs kamp mot spilleavhengighet ble møtt et skuldertrekk. Nå støtter flere og flere opp om solidaritetslinja.

275 Men der vi går foran henger Arbeiderpartiet igjen. De gir kommunene jobben med å forebygge og reparere de sosiale tragediene som følger av spilleavhengighet. Men kommunene får ikke gjøre noe med årsaken til problemene. Ordførere over hele landet tvinges til å sette ut spilleautomater i sine nærmiljø - fordi kulturministeren trenger pengene.

280 Kulturministeren må innse at en politikk som må gjøre folk spilleavhengige for å sikre penger til gode formål ikke bærer i det lange løp. Når den i tillegg må tvinges og trues på motvillige kommuner, har den ikke lenger noen moralsk kraft. Giske; I denne saken blir du nødt til å snu!

285 KrF har blitt bedt om å forholde seg til realitetene - og ikke til følelsene i denne saken... KrF utfordrer regjeringen til å mobilisere noen følelser for de mennesker som rammes: Det er de 70 000 spilleavhengige. Mange er dypt fortvilet, og flere har tatt sitt eget liv fordi de ikke greier å komme ut av avhengigheten. Også pårørende rammes. Barn som opplever at far eller mor spiller opp pengene som
290 skulle gått til klær og mat. Slik vil den norske regjering finansiere frivillig sektor. Det er ikke vakkert.

Men det som virkelig er vakkert er Molde: Rosenes by og jazzhovedstaden.

295 I familielivet som i jazzen gjelder improvisasjonens kunst. Derfor kreves tillit til at folk selv er i stand til å velge hvordan de vil trylle fram vakker musikk.

Folk vil komponere sin egen hverdag. Det er ødeleggende når alt skal presses inn i et sosialdemokratisk notesystem.

300

KrF kommer ikke til å tone ned kontantstøttesaken. Vi er stolt over å ha kjempet gjennom ordningen, bidratt til valgfrihet for småbarnsforeldre og gitt foreldre mulighet til mer tid med sine ett og toåringer.

305

De rød-grønnes kutt i ordningen rammer familier med små økonomiske marginer som gjerne ville brukt litt mer tid med sine barn. De rike klarer seg alltid. Med regjeringens gradvise demontering av kontantstøtten sier de egentlig: Valgfrihet skal bare være for de rike. De rød-grønne skaper et klasseskille for
310 hvem som kan velge å ta mer tid med barna de første årene. Det er her slaget står: KrF sier rettferdighet og valgfrihet for alle!

Samtidig kjemper vi for at alle som ønsker det skal få en rimelig barnehageplass med god kvalitet. Dette henger sammen. Det er ikke enten - eller. Det blir det
315 ikke valgfrihet av. Det er både - og.

De rød-grønne vil gjerne ha makten i storbyene, og argumenterer flott: Trondheim har rød-grønt styre og har nådd full barnehagedekning. Oslo er styrt av høyresiden og har det ikke. Den logiske slutningen skal derfor være at familier
320 bør stemme rød-grønt.

Det er imidlertid en by som står i særklasse. Ingen over, ingen ved siden. Som eneste storby har Kristiansand, med ordfører Jan Oddvar Skisland ved roret, gitt innbyggerne full barnehagedekning i tre år på rad. Det er også den eneste storby
325 som er styrt av KrF. Vår unge ordførerkandidat i byen Jørgen Kristiansen, har forpliktet seg med en egen plassgaranti til alle småbarnsfamiliene. Alle som ønsker det skal få barnehageplass.

Den logiske slutningen er da at familier må stemme KrF. Og det beste Kristin Halvorsen kan gjøre om hun vil oppfylle sitt barnehageløfte er å sørge for at vi
330 får KrF ordførere i så mange byer som mulig.

For KrF er det ingenting som er viktigere enn å ta seg av de barna som sliter mest. Vi tar fighten for dem. Derfor foreslo vi i vårt alternative budsjett å øke
335 bevilgningene til barnevernet med 50 millioner mer enn det regjeringen la på bordet.

Barnevernet sliter - men får ikke gehør hos regjeringen. Ved årsskiftet var det 465 barn bare her i Møre og Romsdal som stod i kø for å få behandlet sin sak.

Det er en økning på 17 prosent fra året før. Samtidig krever regjeringen at barne- og familievern i region vest må kutte budsjettene med 90 millioner i forhold til fjorårets driftresultat. Det er barna som rammes. Dette er offentlig omsorgssvikt!

345

Vi har samme utvikling i familievern. Det er pålagt flere oppgaver - men får redusert sine midler. Det er en dyr, kortsiktig og uklok politikk.

350

Kjære Landsmøte! Tidligere statsminister Jan P Syse skal ha sagt at: Den gang jeg kom til verden, var det vanligere å bli født enn det er nu for tiden...

Han har jo unektelig et poeng... Og burde vi ikke legge til rette for å gjøre det litt vanligere igjen?

355

Jeg tror vi trenger en ny grunntone i familiepolitikken her i landet.

360

Vi må komponere en politikk der det å få og ta seg av barn løftes fram som positivt og viktig. Jo visst, vi trenger arbeidskraft her i landet - og behovet vil vokse fram mot 2050. Men løsningen er ikke å tviholde på regler som tar mer hensyn til yrkeslivet enn til barna.

365

Og hvem er det forresten som vil utgjøre hovedstyrken av arbeidstakere i Norge i 2050. Det er jo de barna som blir født i dag. Den beste investeringen vi kan gjøre for framtidens Norge er å satse på å gi disse barna en trygg oppvekst. Da må unge mennesker se at Norge satser på barna og barnefamiliene. De må se at Norge er et land der arbeidslivets ordninger tilpasses familielivet, slik at et ja til barn ikke er et nei til utdanning og jobb. De må se et samfunn som vil gi fleksibilitet og mulighet til å velge barn og satse på familie slik de selv synes er best.

370

Da kan det ikke være slik at foreldre taper over 300 000 kroner i foreldrepenger dersom de får to barn med for kort mellomrom. Derfor foreslår KrF en "søskenbonusordning" som gjør at du beholder lik rett til foreldrepenger som ved forrige barn - dersom nestemann kommer innen to år etter forrige fødsel.

375

Da kan det ikke være slik at en kvinne som får barn etter at hun er ferdig på universitetet, og før hun kommer i jobb, kun får en engangstøtte i underkant av 34 000 kroner fra fellesskapet. Mens hun kunne fått nesten 380 000 kroner,

380 dersom hun jobbet et visst antall måneder først. Derfor foreslår KrF å firedoble denne engangstøtten.

Derfor kjemper KrF for en studiestøtte det er mulig å leve av, flere studentboliger for familier og et bedre studentbarnehagetilbud.

385

Det kan heller ikke være slik at selvstendige næringsdrivende kommer i økonomisk knipe fordi de ikke passer inn i systemet. Derfor kjemper KrF for at selvstendig næringsdrivende skal ha samme rett til støtte i forbindelse med fødsel og barnepass som alle andre.

390

Og vi vil legge til rette for at fedre tar mer ansvar for barna mens de er små. Vi trenger virkelig flere fedre som tar ansvar. Derfor foreslår KrF å utvide den øremerkede pappa permisjonen til 10 uker. Og vi er offensive nok til ikke å ta fra det familiene allerede har oppnådd.

395

Folkens. Det er på tide å jasse opp familiepolitikken i dette landet. Litt mer valgfrihet. Litt mer tillit til aktørene. Litt mer gehør for barnas behov.

400

Molde er kjent for jazz - og er stolt av det. KrF er kjent for oppvekstpolitikken - og er stolt av det.

Arbeiderpartiet og støttehjulpartiene Senterpartiet og SV har fått en vinglete start.

405

Vi gir honnør til Senterpartiet for kommunesatsingen. Den er viktig og riktig. Og det er en satsing KrF har stemt for hver eneste krone av. Samtidig er Senterpartiet ute og sykler i mange viktige saker.

410

For noe har skjedd når det er KrF fra opposisjon som må stoppe regjeringens kutt til frivillig sektor. Når KrF må sørge for at midlene ikke fjernes fra private høyskoler, som utdanner sårt tiltrengte lærere og helsepersonell. Når KrF fra opposisjon må berge støtten til folkehøyskoler og rusomsorgen i regi av ideelle organisasjoner. Og når KrF i opposisjon må tale bøndernes sak mot firkantet regulering av husdyrhold som truer framtida for mange gårdsbruk. Hvor er Senterpartiet?

415

Hvor er Senterpartiet når de går inn for kutt i kontantstøtten, forsvarer en

ultraliberal bioteknologilov, og når de vegrer å forplikte seg i eldreomsorgen?

420

Hvor er Senterpartiet når regjeringen tvinger kommunene til å ta i mot Norsk Tippings spilleautomater - samtidig som over 300 små nærbutikker nektes å drive med Tipping?

425 Og hvor i all verden er Senterpartiet når det er KrF i opposisjon som må presse regjeringen til en mer åpen og tillitsvekkende behandling av EUs tjenstedirektiv?

Vi står gjerne på i disse viktige sakene, selvsagt gjør vi det. Men vi lurar som sagt på: Hvor blir det av det Senterpartiet vi trodde vi kjente? Og det er sikkert også en del Senterpartivelgere som lurar på.

430

Og SV. SV er som støttehjul flest: De har bakkekontakt kun en gang i blant - og når de har det blir det mye støy og bråk.

435 Barnehageløftene har punktert. Miljøengasjementet er på felgen. Og til og med boikott politikken mot Israel er blitt parkert.

Og satsingen på skole har uteblitt. De sa de skulle tilføre skolen midler. Men andelen som går til skole i kommunene står på stedet hvil. De løftet fram lærerens rolle i valgkampen. Det er ikke flere lærere per elev. Det går mot en lærerkrise i den videregående skolen. Regjeringen gjør ingenting å motvirke det. De sier kompetanse er vår viktigste ressurs. Men har tatt høyere utdanning inn i et hvileskjær. Folkens, KrF skal ta fighten for skole og utdanning!

440

445 Så har vi friskolene* Eller vi hadde friskolene - nå er privatskoler den ideologisk korrekte betegnelsen. Med sitt nye lovforslag legger Djupedal seg på en resolutt nei-linje. Da finnes plutselig handlekraft. Regjeringen sier nei til grendeskoler i privat regi, nei til en rekke skoleslag for voksne uten rett til videregående opplæring, nei til fjernundervisning og nei til videregående skoler i utlandet.

450

Ingen invitt til KrF akkurat. Men vi er likevel klar til å gå i dialog med regjeringspartiene for å få til nødvendige forbedringer av denne loven. Det skylder vi foreldre og ungdommer som ønsker et alternativ til den offentlige skolen. KrF tar fighten for foreldreretten og valgfriheten.

455

De som kjører bil kjenner til såkalte blindsoner: Et felt som ikke reflekteres i

speilene.

460 Også samfunnet har sine blindsoner. Utfordringer som ikke fanges opp i de politiske sidespeilene. Etske felt man ikke klarer eller vil reflektere over. Feilsteg som kanskje ikke sees i samtiden - men som vil være tydelig for generasjoner som kommer etter.

465 Og i politikken, som i trafikken: Om ingen ser, om ingen sier fra - kan det få ulykkelige konsekvenser.

For 200 år siden var slavehandelen en slik blindsoner. William Wilberforce og andre tok fighten - og avslørte sin tids mørke felt.

470

I mine guttedager gikk Martin Luther King til kamp mot sin tids etske blindsoner: Segregering og diskriminering av fargede i Amerika.

475 De enkeltmennesker og bevegelser som tjente sin tid best, var de som avslørte den. De som så nedgradering av menneskeverdet. De som vågde å si i fra - og frontet ubehagelige sannheter folk kanskje ikke vil høre. De som tok fighten.

Hva er så vår tids blindsoner? Hva er halvsannhetene og usannhetene vi forteller hverandre i dag? Hvilke falske ideer trengs å avsløres i vår tid?

480

Kanskje er det noe enkelt?

Kanskje er det noe så innlysende og enkelt som vår tids motstand mot å akseptere at hvert eneste menneske er ukrenkelig og har en uendelig verdi?

485

Kan det være det? Det at vi lar teknikken overkjøre etikken på bioteknologiens område? Vår manglende refleksjon over det samfunn vi skaper, om vi aksepterer at menneskeliv reduseres til et middel for andre? Kan det være det at vi lukker vi øynene for nye klasseskiller, denne gangen på genetisk grunnlag?

490

Funksjonshemmedes organisasjoner ser det. Mange også på rød-grønn side ser det. Noen ytterst få sier fra. KrF roper varsku.

495 Slagordet "alle skal med" har dessverre noen åpenbare unntak. For sjelden har vi sett sorteringssamfunnets ideologi klarere uttrykt enn av Helseminister Sylvia

Brustad 5. april i fjor. Da forklarte hun at hensikten med bioteknologiloven var, og jeg siterer: - "å hindre at folk som er bærere av alvorlig arvelig sykdom, overfører dem til sine barn". Med andre ord: Alle skal med - bare de er friske nok...

KrF er positive til de muligheter bioteknologien gir. Men vi ser også farene og sier i fra. Vi tør der andre tier - og vi tar fighten mot sorteringssamfunnet.

Hva er vår tids blindsoner?

I kveld går opp mot 800 millioner mennesker til seng sultne. 6500 afrikanere har dødd på grunn av AIDS. Og hvert tredje sekund har et barn dødd på grunn av fattigdom.

Jeg tror at en av den vestlige verdens etiske blindsoner er at vi lukker øynene og hjertene for verdens fattige. Vi har resursene. Vi har kunnskapen. Vi kan utrydde ekstrem fattigdom i vår levetid. Det som trengs er politisk vilje.

Den irske aktivisten og rockestjernen Bono har et budskap - på regjeringskontor og på stadioner over hele verden: This is not about charity, it's about justice!

Og han har rett. Det handler ikke om veldedighet - det handler om rettferdighet.

Norge har en unik posisjon - unike ressurser og muligheter. KrF vil at Norge skal bidra mer.

Derfor har vi programfestet å øke bistanden til to prosent.

Derfor foreslår vi nå i Stortinget konkrete forbedringer i utviklingslands handelsbetingelser med Norge. Vi vil senke tollmurene mot de nest fattigste landene. De landene som vil ha størst mulighet til å eksportere, og mest bruk for bedre handelsbetingelser med rike land.

Handel er viktig. Om Afrika fikk en prosent mer handel - en prosent av den globale handelen - tilsvarer det tre ganger all bistand Afrika får hvert år.

Kjære Landsmøte. Jeg har et spørsmål: Hva er framskritt?

Når vi virkelig tenker etter...

540 Er ikke det å ta tak i de store etiske utfordringene i vår tid. Menneskeverd, miljø og fattigdomsbekjempelse. De sakene som virkelig dreier seg om folk flest på denne kloden - og om selve klodens framtid.

KrF trengs mer enn noensinne. Vi tar fighten for at menneskets verd. Uansett alder. Uansett kapasitet eller evner. At vi ikke skal sorteres bort når vi er små, 545 eller stemples ut når vi er eldre. Det er ikke det vi har eller gjør som gir oss vår verdi - men det at vi er.

Vi kjemper for hvert menneskes rett til verdighet - uansett! Uansett alt! Det er drivkraften.

550 Og så. De siste minuttene vil jeg bruke på tre refleksjoner over et spørsmål som stadig flere stiller seg, men som få politikere går i dybden på:

Hvor er vi egentlig som felleskap på vei?

555 Hvor går vi som felleskap når en av fire i yrkesaktiv alder holdes utenfor arbeidslivet? Når antall unge uføre øker med ti prosent bare fra 2005 til 2006. Når statlige nyansettelser av funksjonshemmede ble halvert i fjor. Når mer enn 30 000 står i kø til attføring - og i dag tar det i gjennomsnitt nesten tre år fra en 560 person blir sykemeldt til han faktisk får tilbud om attføring.

Og dette skjer i en tid der arbeidslivet skriker etter arbeidskraft? Klarer vi det ikke nå - når skal vi klare det da?

565 Vi er i ferd med å få et samfunn med de utenfor og de innenfor. Et ekskluderende samfunn.

Dette kan ikke møtes med selvtilfredse fraser om høy sysselsetting fra de politisk ansvarlige - uansett hvilken farge disse politikerne har på logoen sin. Det er 570 behov for politisk handling - og det er behov for handling nå.

Jeg sier ikke at det er enkelt. Jeg sier ikke at KrF sitter på fasiten. Men jeg sier at vi kan ikke sitte og forsvare det bestående. Både arbeidsplasser, offentlig

575 hjelpeapparat og politikere må tenke nytt. Vi må snu hver stein. Og vi må skape en kultur for å se muligheter i enhver begrensing - og ikke en begrensing i hver mulighet.

Jeg ønsker sterkt at regjeringen - og samfunnet for øvrig skal lykkes på dette
580 området. Ikke av hensyn til de rød-grønnes skrytetaler - men av hensyn til de det gjelder.

La meg trekke fram tre tiltak som bør settes i gang med det samme.

585 For det første må vi sørge for at behandlingstiden i NAV blir drastisk redusert - for at aktive tiltak skal komme i gang så raskt som mulig.

For det andre må kompetansen til nettverket av attføringsbedrifter brukes mer aktivt. Det er en kompetanse om hva som skal til for å hjelpe mennesker inn i
590 arbeidslivet. Antallet tiltaksplasser for denne gruppen arbeidssøkere må økes - ikke kuttes slik regjeringen har gjort.

For det tredje må offentlige arbeidsgivere, både stat og kommune, bli flinkere til å ta inn personer som har sluttført en kjede av attføringstiltak. Det er rett og
595 slett uakseptabelt at stat og kommuner er sinker i forhold til private bedrifter på dette feltet.

Vi har ikke råd til å stenge ute innvandrere og seniorer. Vi har ikke råd til å kaste vrak på funksjonshemmedes initiativ og virkelyst. Vi trenger arbeidskraften. Vi
600 trenger mangfoldet. Og vi trenger de fortrinnene disse arbeidstakerne hver for seg kan tilføre samfunnet. For som Cato Zahl Pedersen, som ikke har armer, sier; Jeg kan for min del garantere enhver arbeidsgiver at jeg aldri vil få musesyke eller tennisalbuer!

605 Vi bor i et av verdens absolutt rikeste land. Etter alle økonomiske mål har vi det bedre enn noen noensinne. Men... Er Norge verdens beste land å være menneske i?

Vold tar over i gatene. Hvert femte barn bor i utrygge hjem. Folkesykdom
610 nummer en er ensomhet. Hjelpetelefoner opplever at flere og flere mennesker i krise tar kontakt. Barn og unge melder om lite voksenkontakt. Symptom - som sier noe om en annen side av utviklingen.

615 Hvor er vi på vei som felleskap?

Vårt materielle forbruk har økt med 40 prosent de siste ti årene - Har lykken?

620 Som politikere er vi så flinke til å holde orden på tallene - men bommer vi i vårt regnestykke? Blander vi minus og pluss faktorer. Forveksler vi viktig med uviktig? Ser vi ikke de uheldige konsekvensene av forbrukskulturen, kommersialiseringen og overdreven markedstenkning?

625 Er det ikke på tide for en ny politisk agenda? Kanskje bør vi skifte fokus fra hva vi skal pøse ut nye oljemilliarder på - til ikke-materielle verdier som felleskap med venner og familie, mer tid, trygghet i hverdagen og rent miljø. Fra levestandard til livskvalitet.

630 Ja, vi trenger en slik ny politisk agenda.

Hvor går vi som felleskap om vi fjerner oss fra de verdier og normer vårt samfunn er bygget opp om?

635 Hvor går vi når store deler av dagens politiske maktapparat vil kutte forbindelsene til de verdiene som har preget vår kultur gjennom tusen år? Det kristne og humanistiske verdigrunnlag. Vår rettsoppfatning, vår forankring i menneskerettene, så vel som kirkeliv, litteratur og kultur bærer med seg denne arven.

640 På Eidsvoll skrev våre forfedre disse verdiene inn i grunnloven. Og våre forgjengere på Stortinget skrev det inn i skolelover og barnehagelov. Nå vil Arbeiderpartiet ha denne forankringen ut av Grunnloven - og regjeringen vurdere å fjerne det fra skole- og barnehagelov

645 Hver eneste uke bekrefter nye generasjoner foreldre et ønske om å føre denne kristne arven videre til barna sine. Mange kjenner en dyp uro over utviklingen. Langt ut over de jevnlige kirkegjengeres rekker spør folk seg: Hvor er vi på vei som samfunn?

650 Mange lokalmiljøer er blitt svært flerkulturelle. Og Selvsagt skal vi møte nye

religiøse og kulturelle trekk i samfunnet med respekt og toleranse. Vi skal inkludere og integrere. Og vi må bli langt bedre i så måte. Men det betyr da ikke
655 at vi skal viske ut det som har vært Norges identitet i tusen år?

KrF advarer regjeringen mot å legge ut på en så naiv og farlig vei.

Lokalvalg står for døren - og lokalvalgekampen er i gang.
660 Valg...

Det fortøner seg for mange som møtet med en av samfunnets mange automatiske kundebetjeninger. Du vet hva jeg mener* Jeg møtte den sist da jeg
665 skulle sjekke noe så enkelt som om et tog var forsinket inn til Oslo S. Jeg ringte først Trafikanten, rykket fram i køen og tastet meg gjennom 4 valgalternativer til jeg endelig nådde fram til et levende menneske som sa jeg måtte ringe NSB.

Der kom jeg inn på hovedmenyen som hadde 8 alternativer, ingen av dem
670 passet, fordi mitt tog kom fra København. Og dessverre var det ingen levende mennesker som kunne hjelpe meg akkurat da. Si meg er det noen andre enn økonomisjefer som ser på dette tastaturdiktaturet som et fremskritt?

Kommunevalg... Søker du offentlig styring tast 1, søker du valgfrihet tast 2,
675 satser du på miljøet tast 3, velger du verdier som menneskeverd, nestekjærlighet og forvalteransvar, tast 4...

Mens du rykker frem i køen har jeg noen gode nyheter til deg; Glem tastevalg; Vi gir det en helhetlig politikk. En politikk for hele mennesket; kropp, sjel og
680 ånd. En politikk som balanserer styring og valgfrihet, som vektlegger de grunnleggende kristne verdiene, som satser på de eldste og de yngste og som tar ansvar for miljøet. Og som fremfor alt bryr seg om de hverdagsproblemene der politikk kan gjøre en forskjell.

KrF er i angrepsposisjon denne valgkampen. Opposisjonsrollen gir oss frihet. Den skal vi bruke til å bygge KrF som et ledende sentrumsparti i norsk politikk. Vi tar fighten for småbarnsforeldrene. Der de som kjenner tidsklemmas realiteter. Fighten for senioren som støtes ut fra arbeidslivet. For den eldre som opplever brist på næring og menneskelig omsorg. Fighten for miljøet. For et
690 inkluderende arbeidsliv og for vår identitet som kulturnasjon.

695 Vi tar fighten. Vi får nok ta noen slag - men vi kaster ikke inn håndkleet. Vi er utholdende og står på for familier, frivillighet og lokalt næringsliv. For et samfunn bygget opp nedenfra.

700 Vi bruker hodet. Og hjertet. Og stemmen: Hjertet som holder fast våre verdier. Hodet som forstår folks hverdag hvor politikken skal fungere. Og stemmen som tør å tale der andre tier.

Vi utfordrer det politiske etablissement. Det fornøyde og selvtilfredse. Vi må finne nye og andre mål for hva som er et godt samfunn - ikke bare økonomisk vekst.

705 De yngste og eldste og miljøet omkring oss!

De yngste: Et samfunn som er godt for barna - er et samfunn som er godt for alle.

710 De eldste: Vi trenger deres erfaring og visdom. Og folk må få leve livet - livet ut!

Miljøet: Folk bryr seg. Folk vil bidra. Det må være skjønt å velge grønt!

KrF er i storform - tent, offensiv og kampklar.

715

KrF tar fighten!

Kilde

720 http://www.krf.no/portal/page?_pageid=33,64003&_dad=portal&_schema=PORTAL&element_id=1809676

Emner

Landsmøtetale, Partipolitikk

URI

725 <https://www.virksommeord.no/tale/krf-tar-fighten>